

נושא: גריאטריה וגרונטולוגיה
מס' קורס: 290.2052
מועד: יום ה' סמסטר ב' 08:30-10:00 מתוקשב

שם המרצה: ד"ר אנה זיסברג

דואר אלקטרוני: azisberg@univ.haifa.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש, במשרד 2106, בניין אשכול

אתר הקורס: אתר הוראה מתוקשבת קורס 290.2052

"Growing old is inevitable, Growing up is optimal" Bob Monkhouse

רקע:

העולם צועד למציאות בה קרוב לרבע מאזרחיו ישתייכו לקבוצת הזקנים, יתרה מכך האדם הממוצע יחיה מחצית מחייו הבוגרים בתור זקן. הזקנה מביאה אתה, מלבד בשלות, חוכמה ופרספקטיבה לא מעטה, מצבי בריאות מורכבים הדורשים יחס וטיפול ייחודי. כבר כיום האדם הזקן הוא הלקוח מספר אחד של מערכת הבריאות. יחד עם זאת, מערכת הבריאות בכלל ואנשי הסייעוד בפרט אינם מכירים ומשתמשים די הצורך בדרכי אבחון וטיפול המתאימים לאוכלוסייה הזקנה. הקורס הנדון יציע למשתתפיו להעמיק במגוון רחב של סוגיות קליניות ופסיכו-סוציאליות בהקשר לטיפול/ עבודה עם זקנים. במהלך הקורס נכיר ונדון במושגי יסוד של גרונטולוגיה וגריאטריה כגון: Disability free life expectancy, Continuity, Successful Aging, Multi-morbidity, Frailty, "הזדקנות במקום" ועוד. נבחן מחקרים עדכניים וגישות אבחון וטיפול במצבים כגון: דיכאון, דמנציה, דליריום, ירידה תפקודית, Polypharmacy, אי שליטה על סוגרים ועוד.

מטרות הקורס:

- להכיר את העמדות והערכים שיש לכל אחד מאתנו כלפי הזדקנות והשפעתם על טיפול באנשים מבוגרים ובני משפחותיהם.
- לרכוש ידע במגוון הנושאים בתחום חקר הזקנה:
 - להכיר כלים תקפים ומהימנים לצורך הערכה של המצב התפקודי, פיזי, קוגניטיבי, פסיכולוגי וחברתי של אנשים מבוגרים.
 - להכיר משאבים קהילתיים שיכולים לסייע לאנשים מבוגרים ובני משפחותיהם לשמור על מטרות אישיות, למקסם את התפקוד, לשמור על עצמאות ולחיות בסביבה הכי פחות מגבילה.
 - להכיר דרכים אשר מאפשרות למנוע או להפחית את גורמי הסיכון המשותפים שתורמים לירידה תפקודית, איכות לקויה של חיים ונכות עודפת בקרב אנשים מבוגרים.
 - להכיר, ללמוד, לזהות ולנהל טיפול בתסמונות גריאטריות משותפות לאנשים מבוגרים.

מבנה הקורס:

- הקורס הינו מתוקשב במלאו וינוהל דרך אתר המודל
- הרצאות של המרצה
- חומרים כתובים וקטעי מדיה שיועלו לאתר הקורס
- דיונים בפורומים של הקורס

תכנית שיעורים טנטטיבית :

תאריך	נושא השיעור	חומר קריאה חובה או הכנה אחרת במידה ורלוונטי
9.3.2017	זקנה, הזדקנות, וזקנים : למה זה קורה לנו ואיך כדאי להזדקן.	
16.3.2017	שינויים פיזיולוגיים של גיל הזקנה : הבנת השפעותיהם על הזקן והגישות הטיפוליות	זיסברג א' ושחף ש' (2015). פרק מספר גרונטולוגיה מעשית : סיעוד הזקן - בין גרונטולוגיה לגריאטריה.
23.3.2017	Frailty & Geriatric syndromes במחקר ופרקטיקה טיפולית	וילאמס, מ. ומולין, ק. (2008) שיטיון , פרק 3. מדריך וושינגטון גריאטריה
30.3.2017	דמנציה	מולין, ק. (2008). דליריום , פרק 4. מדריך וושינגטון גריאטריה.
20.4.2017	שלושת הדי' המבלבלים : דליריום, דיכאון, ודמנציה	מולין, ק. (2008). דיכאון בקרב קשישים , פרק 5. מדריך וושינגטון גריאטריה.
27.4.2017	נפילות בגיל הזקנה והתערבויות למניעתן	מולין, ק. (2008). נפילות , פרק 7. מדריך וושינגטון גריאטריה.
5.5.2017	אי שליטה על סוגרים ודרכי ההתמודדות	בהאיני. ס. ב. (2008), אי שליטה על סוגרים , פרק 24, מדריך וושינגטון גריאטריה. אייון. א. (2014). אי שליטה על סוגרים , חלק א'. Culbertson, S., & Davis, A. (2017). Nonsurgical management of urinary incontinence in women. JAMA, 79-80.
11.5.2017	Polypharmacy	וילאמס, מ. (2008). ריבוי תרופות ושימוש נכון בתרופות , פרק 6 משרד הבריאות. (2017). שימוש מושכל בתרופות בגיל המבוגר .
18.5.2017	הערכה תפקודית מקיפה של האדם הזקן	סטנלי, בירג, סטיב. (2008). הגישה למטופל הקשיש : הערכה גריאטרית מקיפה . פרק 1. מדריך וושינגטון. Wershof., A. (2017). What Van Halen can teach us about the care of Older patients. JAMA Internal medicine, E1-2.
25.5.2017	ירידה בשמיעה בקרב קשישים	משרד הבריאות (2011). החרבת סל שרותי הבריאות לשנת 2011 - מכשירי שמיעה לבני 65 ומעלה. חוזר מס' 34/2011. ארצי, טי (2012). מה אמרת? כישורי השמיעה בגיל המבוגר. הגיל החדש המוסד לביטוח לאומי אגף הייעוץ לקשיש, (14), עמי 10-12. https://ssl.haifa.ac.il/Publications/GilHadash/Documents/DanaInfo=.a_wxyCfyrGox5Kuy,SSL+GilHadash14.pdf
1.6.2017	הגדרות תפקוד, חוק סיעוד והערכות של ביטוח לאומי	אייון, א. (2014). הערכה תפקודית מקיפה (נספח). http://www.neeman.org.il/index.aspx?id=2556 https://www.btl.gov.il/benefits/Long_Term_Care/Pages/default.aspx
8.6.2017	מערכת של טיפול ממושך בזקן	פלוד, ק' לי (2008) מערך השירות הגריאטרי , גריאטריה.

	בישראל	
לבנשטיין, א', איזיקוביץ, צ', בנד וינטרשטיין, טי ואנוש, גי (2009). הסקר הארצי הראשון בתחום התעללות בזקנים והזנחתם, כמסד נתונים וכמנוף לשינוי. גרונטולוגיה, לו (2-3), 15-36. תיעוד: מתעללים בקשישים בבית אבות. http://www.mako.co.il/news-israel/local-q1_2017/Article-adab832d0925a51004.htm אחות גריאטרית: "הפקרתם אותנו, אתם אשמים במצב בבתי האבות". http://www.ynet.co.il/Ext/Comp/ArticleLayout/CdaArticlePrintPReview/0,2506,L-4927699,00.html	התעללות והזנחה בקשישים	15.6.2017

*סדר השיעורים יכול להשתנות ליצירת רצף הגיוני בין הנושאים השונים, בתיאום מראש.

רשימת קריאה של הקורס (לפי סדר הקריאה המומלץ):

קריאת חובה (לפי סדר הנושאים בסלבוס):

- Zisberg, A., & Shahaf, S. (2015). Caring for older adult: Between Gerontology to Geriatrics. In Practical Gerontology: A professional Overview of Working with Older adults (ED) Dana Prilutzky & Miry Cohen. Eshel.Ch 7, pp 181-212. [In Hebrew]
- וילאמס, מי ומולין, קי (2008). שיטיון, פרק 3. מתוך קייל מוילן, א' הרשקוביץ וחי' שצמן (תרגום), מדריך וושינגטון גריאטריה. (עמ' 15-28), נורדיה: ידע.
- מולין, קי (2008). דליריום, פרק 4. מתוך קייל מוילן, א' הרשקוביץ וחי' שצמן (תרגום), מדריך וושינגטון (עמ' 29-37), נורדיה: ידע.
- מולין, קי (2008). דיכאון בקרב קשישים, פרק 5. מדריך וושינגטון גריאטריה. (עמ' 38-46), נורדיה: ידע.
- מולין, קי (2008). נפילות, פרק 7. מדריך וושינגטון גריאטריה. (עמ' 54-60), נורדיה: ידע.
- בהאיני. ס'. בי' (2008). אי שליטה על סוגרים, פרק 24, מתוך קייל מוילן, א' הרשקוביץ וחי' שצמן (תרגום), מדריך וושינגטון גריאטריה (עמ' 184-189) נורדיה: ידע.
- אייזן. א. (2014). אי שליטה על סוגרים, חלק א'.
- Culbertson, S., & Davis, A. (2017). Nonsurgical management of urinary incontinence in women. JAMA, 79-80.
- משרד הבריאות. (2017). שימוש מושכל בתרופות בגיל המבוגר. אוחזר בתאריך 17.2.2017 מ-
https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Rational_use_of_drugs_By_Elders.pdf
- וילאמס, מי (2008). ריבוי תרופות ושימוש נכון בתרופות, פרק 6, . מדריך וושינגטון גריאטריה. (עמ' 48-53), נורדיה: ידע.
- סטנלי, בירג, סטיב. (2008). הגישה למטופל הקשיש: הערכה גריאטרית מכיפה. פרק 1. מתוך קייל מוילן, א' הרשקוביץ וחי' שצמן (תרגום), מדריך וושינגטון גריאטריה. (עמ' 1-7), נורדיה: ידע
- Wershof., A. (2017). What Van Halen can teach us about the care of Older patients. JAMA Internal medicine, E1-2.

- אייזן, א' (2014). הערכה תפקודית מכיפה, המדריך המעשי לטיפול הרפואי וסייעודי בקשיש, (נספח), (עמ' 255-262), נורדיה : ידע.
 - משרד הבריאות (2011). החרבת סל שרותי הבריאות לשנת 2011 - מכשירי שמיעה לבני 65 ומעלה. חוזר מס' 34/2011.
 - ארצי, ט' (2012). מה אמרת? כישורי השמיעה בגיל המבוגר. הגיל החדש המוסד לביטוח לאומי אגף הייעוץ לקשיש, (14), עמ' 10-12.
- https://ssl.haifa.ac.il/Publications/GilHadash/Documents/_DanaInfo=.awxyCfyrGox5Kuy,SSL+GiHAdash14.pdf
- אייזן, א' (2014). הערכת יכולת השיפוט והכשרות המשפטיות, חלק ב' מתוך "המדריך המעשי לטיפול בקשישים". המדריך המעשי לטיפול הרפואי וסייעודי בקשיש. (עמ' 73-71), נורדיה : ידע.
 - פלוד, ק' ל' (2008). מערך השירות הגריאטרי, פרק 2, מדריך וושינגטון, נורדיה : (עמ' 14-8), ידע.
 - לבנשטיין, א', איזיקוביץ, צ', בנד וינטרשטיין, ט' ואנוש, ג' (2009). הסקר הארצי הראשון בתחום התעללות זקנים והזנחתם, כמסד נתונים וכמנוף לשינוי. גרונטולוגיה, (2-3), 15-36.

בחירה

- Rowe, J.W., & Kahn, R.L. (1997). Successful aging. *Gerontologist*, 37(4), 433-40.
- Covinsky, K.E., Pierluissi, E., Johnston, C.E. (2011). Hospitalization-Associated Disability. *Journal of American Medical Association*, 306(16), 1782-1793.
- Inouye, S.K., Bogardus, S.T., Baker, D.I., Leo-Summers, L., & Cooney, L.M. (2000). The hospital elder life program: A model of care to prevent cognitive and functional decline in older hospitalized patients. *Journal of the American Geriatrics Society*, 48(12), 1697-1706.

דרישות הקורס:

הערכה:

1. בחינה מסכמת 100% מהציון הסופי
2. ציון עובר בקורס : מעבר מבחן סופי וקורס בציון - 65 לפחות
3. יש אפשרות לקבל 10 נקודות בונוס לציון הסופי של הקורס למי שעבר בהצלחה את המבחן מעל לציון 65. הדרך לזכות בניקוד הוא באמצעות התנדבות בתוכנית זה"ב של רמב"ם או בית חולים בני ציון. באתר מופיע פלייר של תוכנית התנדבות עם פרטי הקשר עבור בית חולים רמב"ם ופרטים לגבי אנשי הקשר בבני ציון. אפשר להשתתף בתוכנית ממועד פרסום הסילבוס ועד מועד המבחן בקורס. יש לצבור לפחות 20 שעות התנדבות. אשת הקשר בבית חולים רמב"ם שלומית קציר ומיטל בבית חולים בני ציון ידווחו למרצות הקורס על זכאות של הסטודנט לקבל את הבונוס. כדי להתקבל לתוכנית יש להציג אישור ג' המעיד על סיום תוכנית החיסונים – לבית החולים בו תתנדבו ולהשלים חיסונים על פי דרישות בית החולים. **לצוות של בית החולים יש זכות לא לקבל סטודנט לתכנית ההתנדבות או להפסיק השתתפותו בתוכנית במידה והפר כללי אתיקה מקצועיים או לא עמד בדרישות שהוצבו בכניסה לתוכנית.**
4. בחלק מההרצאות יפורסמו שאלות, מטלות קצרות או נושא לדיון. בכל פעם 2-3 סטודנטים ראשונים שיתנו תשובות מלאות ונכונות לסוגיות ושאלות שיועלו (אך לא יהיו זהות אחת לקודמיה) יוכלו לקבל

נקודה אחת של בונוס לטובת הציון הסופי בקורס. ניתן לצבור עד 5 נקודות. הניקוד לא ישפיע על הציון במבחן הסופי אותו עדיין יש לעבור בציון 65

מצפה לקורס מרתק שיאיר באור אחר נושאים של זקנה וטיפול באדם הזקן

בברכה,

המרצה

ד"ר אנה זיסברג